

ENHARMONSKA MODULACIJA

Koristi se ređe od dijatonske i hromatske modulacije. Služi da poveže dva vrlo udaljena tonaliteta, koji notalno (teorijski) nemaju zajedničkih akorada, ali ih, ipak, u zvučnom smislu imaju.

Enharmonska modulacija izvodi se pomoću *enharmonske zamene* jednog ili više tonova, ali nikako ne svih tonova. Za enharmonsku zamenu tonova pogodni su samo neki akordi, koji će i nakon enharmonske zamene zadržati tercnu strukturu. To su sledeći akordi:

- umanjeni septakord
- prekomerni trozvuk
- mali durski septakord
- tvrdo umanjeni septakord

ENHARMONIZAM UMANJENOG ČETVOROZVUKA

Umanjeni četvorozvuk je akord simetrične konstrukcije, koji se sastoji iz *tri male terce* (gradi se tzv. *superpozicijom* tri male terce). Ovakva njegova konstrukcija onemogućava slušaocu da razlikuje obrtaje umanjenog septakorda, jer se bilo koji obrtaj U7 čuje kao osnovni oblik. Zato bilo koji ton i bilo koji obrtaj U7 može biti proglašen za osnovni ton, tj. osnovni oblik.

U muzici postoje samo tri zvučno različita U7 – izgrađeni od bilo koja tri uzastopna različita tona hromatske lestvice (npr. od h, od c i od cis). Svaki sledeći U7 predstavlja jedan od ova tri, samo sa enharmonskim zamenama.

Mnogostranost umanjenog četvorozvuka

Može se naći:

1. Na **VII** stupnju u molu i molduru (u c-molu i molduru: h-d-f-as);
2. Na **#IV** u melodijskom molu (u c-molu: fis-a-c-es);
3. Na **#II sa #IV**, kao višestruka alteracija, samo u duru (u C-duru: dis-fis-a-c)
4. Kao trostruka uzlazna zadržica pred D_5^6 ciljnog tonaliteta – septima ostaje da leži i postaje osnovni ton novonastalog V_5^6 (npr. iz C-dura u Des-dur: h-d-f-as → as-c-es-ges, tj. c-es-ges-as. Ovde je h-d-f trostruka uzlazna zadržica ispred c-es-ges).

Uz pomoć jednog U7 može se izmodulirati u svih 12 durskih i svih 12 molskih tonaliteta!

ENHARMONIZAM PREKOMERNOG TROZVUKA

Prekomerni trozvuk je takođe akord simetrične konstrukcije. Građen je od dve velike terce, tako da se, u zvučnom smislu, njegovi obrtaji takođe ne mogu razlikovati od osnovnog oblika. Tako bilo koji ton, kao i bilo koji obrtaj prekomernog trozvuka meže postati osnovni ton, tj. osnovni oblik akorda, uz pomoć odgovarajućih enharmonskih zamena (npr. c-e-gis, e-gis-c = e-gis-his, gis-c-e = as-c-e).

Mnogostranost prekomernog trozvuka

Može se naći:

1. Na **III** stupnju u harmonskom i melodijskom molu (in c: es-g-h);
2. Na **bII** u molduru (u c-molduru: as-c-e);
3. Na **V sa #II**, kao prekomerna D, u duru (u C-duru: g-h-dis).

Uz pomoć jednog prekomernog trozvuka može se izmodulirati u 9 različitim tonaliteta!

ENHARMONIZAM MALE SEPTIME

Mala septima se enharmonski može zameniti *prekomernom sekstom*. Za tu operaciju pogodni su mali durski septakord, kao i tvrdno umanjeni septakord. Ako se septima MD7 zameni prekomernom sekstom, neće samo doći do novog obrtaja akorda, već će se načiniti i sasvim novi tip akorda: od MD7 nastaje prekomerni $\frac{6}{5}$, a to je prvi obrtaj dvostruko umanjenog septakorda (c-e-g-b → c-e-g-a^bis).

Mnogostranost dvostruko umanjenog

Može se naći na:

- 1) na **#II** u duru;
- 2) na **#IV sa bVI** u molduru i harmonskom molu (DD)
- 3) na **VII**, tj. na vođici **sa bII** u duru, molduru i molu.

Ako se mala septima enharmonski menja u prekomernu sekstu, ostvaruje se modulacija po kvintnom krugu na više, tj. u viši tonalitet. Moguć je i obrnuti smer: da se prekomerna seksta enharmonski zameni malom septimom, tj. $P\frac{6}{5}$ zamenjuje se MD7. Tada se izvodi modulacija po kvintnom krugu na niže, tj. u niži tonalitet.

ENHARMONIZAM TVRDO UMANJENOG SEPTAKORDA

Kod enharmonizma tvrdo umanjenog septakorda obavezno se vrše *dve enharmonske zamene*:

1. mala septima se pretvara u prekomernu sekstu ($M7 \rightarrow P6$), a
2. umanjena kvinta u prekomernu kvartu ($U5 \rightarrow P4$).

Kod tvrdo umanjenog septakorda enharmonski se može zameniti gornja ili donja terca akorda. Tako se od TU7 u osnovnom obliku dobija notaciono „nov“ TU7, ali kao $P\frac{4}{3}$. Dakle, dobija se akord istog tipa, ali u novom obrtaju. Moguć je i kontra smer: da se od prekomernog $\frac{4}{3}$ dobije tvrdo umanjeni septakord u osnovnom obliku.

Mnogostranost tvrdo umanjenog

Može se naći:

- 1) na **II sa #IV i bVI** u molduru i harmonskom molu (DD)
- 2) na **V sa bII** u duru, molduru i molu
- 3) na **VII sa #II** u duru.